

817 ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਕਾਲਕਾ ਬਨਾਮ ਡਾ: ਦੇਸ ਰਾਜ ਆਦਿ (ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜ.)

ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ, ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਫੇਸੈਸ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। 18 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੈੱਕ, ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ 15 ਜੁਲਾਈ, 1959 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਡਾ: ਦੇਸ ਰਾਜ (R.S.A. 1324 of 1963) ਦੀ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਾਂਤੀ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਪੀਲ (ਆਰ.ਐਸ.ਏ. 1292 ਆਫ 63) ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦਰਸਾਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਡਾ: ਦੇਸ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਤਕਨੀਕੀ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਆਰ.ਐਨ.ਐਮ.

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਮੇਰਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ.ਐਫ., ਅਤੇ ਏ.ਐਨ., ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.

ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ '

ਬਨਾਮ ;

' ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

• ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ: 352 ਆਫ 1966

• 22 ਫਰਵਰੀ 1967 ਈ

ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਏਟ, 1952 (1953 ਦਾ IV)-S, 6(5)-ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਸ਼ਕ ਚੂਨਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ—ਭਾਵੇਂ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਸੰਮਤੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਬੀਜਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ—ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)— ਧਾਰਾ 191 - ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ (1951 ਦਾ XLIII) - ਐੱਸ. 8—ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ—ਕੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਜਾਂ ਸੰਮਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਰਟ-ਟਾਈਮ ਨੌਕਰੀ ਜਾਂ ਲਾਭ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8, ਜੋ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ-6(5) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 191 ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (ਜੀ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚੀ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 191 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ
ਦੁਆਰਾ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਜੋ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜੀਬ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 191 ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

7 ਅਕਤੂਬਰ, 1966 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪੀ.ਡੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 271 ਆਫ਼ 1965 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸੱਚਰ ਅਤੇ ਐਮ.ਆਰ. ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ। ਐਚ.ਐਸ.ਦੁਆਬੀਆ ਅਤੇ ਐਲ.ਐਸ.ਵਾਸੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ ਕਰੋ

ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.—ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਇਸ ਅਪੀਲ ਟਿੰਡਰ ਕਲਾਜ਼ 10 ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਈ, 1960 ਵਿੱਚ ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 20 ਜੂਨ, 1960 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਧੂ-ਵਿਭਾਗੀ ਉਪ-ਪੋਸਟ ਮਾਸਟਰ, ਸਪਰੂਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਸ ਦਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਰੁਪਏ ਸੀ। 40 ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਨਸੈਮ ਪਲੱਸ ਡੀ.ਏ. ਰੁ. 25. ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ APD ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਯੋਗ ਸੀ। ਉਹ 2 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਡੰਗਰੀ ਦੇ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ, ਧਰਮਪੁਰ ਬਲਾਕ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਸਮੇਤ 37 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ। ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ) ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1961 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਅਧੀਨ ਤਿਆਰ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਆਇਆ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਅਧੀਨ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਸੰਮਤੀ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਸੀ। ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 22 ਜਨਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਸਮੇਤ 15 ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਤੀ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਚੋਣ ਟਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟ-ਟਾਈਮ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਵਾਧੂ ਵਿਭਾਗੀ ਸਬ-ਪੋਸਟ ਮਾਸਟਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੀ।

ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ (ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.) ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਡੰਗਰੀ ਦੇ ਪੰਚ ਬਣਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਹਨ।

ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਜਦੋਂ 2 ਜਨਵਰੀ 1964 ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਡਾਂਗਰੀ ਦਾ ਪੰਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪੰਚ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। . ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ, ਉਸ ਬਾਡੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਸਮੇਤ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ 16 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਟਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਸਮੇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ 10 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੁਣ, ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 6(5)(ਏ) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਚੋਣ, ਜਾਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 173 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਲੇਖ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

"ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸੀਟ ਭਰਨ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ-

(a) ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ;

(ਬੀ) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 25-5 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਉਮਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, - ਤੀਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ; ਅਤੇ

(c) ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹੋਣ।

ਭਾਗ IV ਵਿੱਚ "ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ" ਦੇ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਧਾਰਾ 190 ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 191 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਸਦੱਸਤਾ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ. ਲੇਖ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਨ-

“(1) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ-

(a) ਜੇਕਰ ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਦਾ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਾ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ;

(ਬੀ) ਜੇਕਰ ਉਹ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(c) ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਾ-ਮੁਕਤ ਦਿਵਾਲੀਆ ਹੈ;

(d) ਜੇਕਰ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਜਾਂ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਰਸੀਦ ਅਧੀਨ ਹੈ;

(e) ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗ ਹੈ।

(2) ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਲਈ ਮੰਤਰੀ ਹੈ। ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਲਈ।” ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(5)(ਏ) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 173 ਅਤੇ 191 ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦਾ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਪੰਚ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਏਇੰਦਰ ਸੱਚਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(5)(ਏ) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਭਾਸ਼ਾ' ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਾ 173 ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 191 ਵਿੱਚ। ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸੀਟ ਭਰਨ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਰਟੀਕਲ 191 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 6(5)(ਏ) ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 191 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(5) ਦੀ ਸਕੀਮ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਤੋਂ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ:- “ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ-*

821 ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਆਦਿ (ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.)

(ਬੀ) ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੋਵੇ; ਜਾਂ

(c) ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬੀਤ ਗਈ ਹੈ; ਜਾਂ

(d) ਚੋਣ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(e) ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 110 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੰਗੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(f) ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਵਜੋਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਡਾਕਟਰੀ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ; ਜਾਂ

(g) ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦਾ ਪੂਰਾ-ਸਮੇਂ ਦਾ ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਨੌਕਰ ਹੈ; ਜਾਂ

(h) ਪੰਜਾਬ ਆਦਿ ਅਪਰਾਧੀ (ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ) ਐਕਟ, 1952 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦਤਨ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(i) ਇੱਕ ਅਣਡਿੱਸਚਾਰਜਡ ਦਿਵਾਲੀਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(j) ਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਟੈਕਸ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(k) ਸਭਾ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ; ਜਾਂ

(l) ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ

ਹੈ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਜਾਂ, ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ-

• -ਟਰੈਕਟਰ ਦਾ। ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ; .

ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਜਾਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਜੀ) ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 191 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(5) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ (ਜੀ) ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਨੁਛੇਦ 191 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਲਾਭ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 191 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਲਈ

ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਤਨਖਾਹਦਾਰ
ਨੌਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(5) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੀ) ਅਧੀਨ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ. ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ "ਇਲੈਕਟਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।, 1950. 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਹੈ:—<

"16. (1) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ- (a) ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(c) ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਜੋ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੰਨਾ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ: ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਤੁਰੰਤ ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੌਰਾਨ,

ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਆਦਿ (ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.)

ਅਜਿਹੇ ਰੋਲ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਅਜਿਹੇ ਹਟਾਉਣ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

1951 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ "ਅਯੋਗ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ"। ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(5) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਪਰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 191 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ (ਜੀ) ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 6 ਦਾ 5)। ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਸੱਚਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਸਾਰਥਕ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 191 ਦੇ ਉਪਬੰਧ

ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 191 ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ (j) ਤੋਂ (1) ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੱਚਰ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਐਕਟ, 1961 (1961 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 3) ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ: -

"ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਹੈ;" ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੀਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਣ ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਚੱਲਦਾ ਹੈ: -

"ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਾਂ ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਨੌਕਰ ਹੈ * * *". ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(5) ਦੇ ਕਾਰਨ (ਜੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕਦੇ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਾਰਟ-ਟਾਈਮ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਐਕਟ ਜਾਂ ਪੁਨਿਆਬ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। 1961 ਦਾ ਨੰਬਰ 3 ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਹਿਤ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿਨਿਆ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਸੀ .ਤੁਡਨੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਬ.

ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਧਾਰਾ 191 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(5) ਅਤੇ 1961 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ। ਅਜੀਬ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਾਰਟ-ਟਾਈਮ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 191 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਉਦਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਰਟ-ਟਾਈਮ ਨੌਕਰੀ ਜਾਂ ਲਾਭ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਹਨ। - ਬਣਾਉਣ, ਆਦਿ ਲਈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਆਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੌਜੂਦਾ ਐਨੀਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਸੱਚਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ਗਏ ਹੋਰ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸੱਚਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਵਿਭਾਗੀ ਏਜੰਟ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਲਾਭ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਵਿੱਚ ਚੈ. ਵੈਕਟ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਸੁਪਰਡੈਂਟ। ਡਾਕਘਰਾਂ (1), ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਾਧੂ-ਵਿਭਾਗੀ ਬ੍ਰਾਂਚ ਪੋਸਟਮਾਸਟਰ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311(2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਦੀਨਬੰਧੂ ਵਿੱਚ ਵੀ. ਸੁਬਰਾਯਾਲੂ ਬਨਾਮ ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ (2), ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਸਾਹੂ ਬਨਾਮ ਜਾਦੂਮੇਨੀ ਮੰਗਰਾਜ (3), ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਤਾਕੀਦ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਬ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੇ ਕਿ ਵਾਧੂ-ਵਿਭਾਗੀ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਬਾਸੂ ਬਨਾਮ ਸੰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1957 ਉੜੀਸਾ 112.

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1961 ਪਾਗਲ. 166.

(3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਐਸ.ਸੀ. 411.

ਘੋਸਾਲ (4), ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 191 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸੱਚਰ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੈਂਬਰ) ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1961 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੋਲ ਵਿੱਚ ਨਾਮ, ਇਹ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਲਈ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਈਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਲਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕੇ-ਵਾਰੰਟੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਲੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਮਤੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮਿਸ ਅਵੀ, ਜੇ. ਕਾਮਾ ਬਨਾਮ ਬਨਵਾਰੀਲਾਲ ਅਗਰਵਾਲ (5), ਦ ਕੁਈਨ ਬਨਾਮ ਲੇਫਟਰਾਊਸ ਅਤੇ ਵਿਲਸਨ (6), ਦ ਕੁਈਨ ਬਨਾਮ ਮੋਰਟਨ (7), ਅਤੇ ਤੇਲੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿ. ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (8)।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 191 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅੰਬਾ ਦੱਤ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਚੋਣ ਸੀ। ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਚੋਣ। ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਆਰ.ਐਨ.ਐਮ.

(4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1964 ਐਸ.ਸੀ. 254.

(5) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਨਾਗ 81.

(6) (1866) 1 ਪ੍ਰ. 433.

(7) (1892) 1 Q.B.D. 39.

(8) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1966) 1 ਪੰ. 687=1966 P.L.R; 93,

Translator Sawan Khosla

(ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇ ਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪਰਮਾਣਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।)